אלא קדירות של מקדש אמאי (*אמר רחמנא) ישברו, נהדרינהו לכבשונות? א"ר זירא לפי *שאין עושין *כבשונות בירושלים, אמר א] אביי וכי עושין אשפתות בעזרה? אישתמיטתיה הא דתני ב] *שמעיה בקלנבו *שברי כלי חרס נבלעין במקומן אלא הא *דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה תנור של מקדש של מתכת הוה נעביד דחרס דהסיקו מבפנים הוא? דכיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפייתן בתנור וקדושתן בתנור הוה ליה כלי שרת וכלי שרת דחרס לא עבדינן

ואפילו

אלא קדירות של מקדש אמאי ישברו · הואיל ואית להו תקנתא בליבון הא אוקימנא לטעמא משום בלוע היא ולא אבישול קפיד קרא דנימא גזירת הכתוב היא והאי דבמשכן כתיב ישבר לפי שלא היו ג] (ט) קטנין להיות להם כבשות לצרף כלי חרס אבל במקדש נהדרינהו לכבשות שהיוצר צורפן בהם ויתלבנו : **אין עושים כבשונות בירושלים** · משום קוטרא כדאמרינן בבבא קמא (דף פב:) : **אשפתות** · משברי כלי חרס : **בקלנבו** · שם מקום שנקרא על שם עבודת כוכבים כדכתיב (ישעיה מו) קרס נבו: **וקדושתן בתנור** · שאין נעשין בכלי שרת לפי שאין טעונין שמן כדאמרינן בפרק שתי הלחם (מנחות נה:) לישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים דתנור מקדש להו:

ואפילו

רותחין דעירוי ככלי ראשון וקשה לרבינו שמואל נהי דמהני עירוי רותחין מכלי ראשון לתוך קערות ושאר כלים שדרך לערות בהן היאך יועיל לאותן קערות וכלים שהוכנסו כולן לתוך כלי ראשון ד] ומלואן איסורין מכל צד בכל עובי הכלי לענין שיוכל לחזור ולהכניסן בתוך אלפס וקדירה מרותחין של היתר כיון דקיימא לן כשמואל דאמר תתאה גבר ואינו מבשל אלא כדי קליפה ואם היינו מפרשים דעירוי ככלי ראשון לגמרי ומבשל יותר מכדי קליפה ומאי דאמר שמואל דאינו מבשל אלא בכדי קליפה זה דוקא בשני דברים יבשים שנוגעין זה בזה ואפילו בדבר לח כגון נטף ה]מרוטב על הסולת שאותו רוטב אינו כמו עירוי שהרי נפסקה אבל עירוי שאין כח הכלי ראשון נפסק מבשל לגמרי לפי זה יתיישב מה שאומר ר"ת דשופכין רותחין עליהן הוא הכשר גמור אפילו לקערות ו] שנתנן בתוך הסיר והאלפס ולא תקשי נמי מה שפירשתי לעיל דמוגלשין על גבי קמח היכי פטור מחלה והלא אינו מבשל אלא כדי קליפה דאיכא למימר דמבשל לגמרי כדפירשתי מיהו ר"ת לא היה סובר כן מדאיצטריך ליה למימר דעירוי אינו מבשל אלא כדי קליפה משום קושיא דתתאה גבר וא"ת הא דתנן בפ' חבית (שבת דף קמה:) כל שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין [בשבת] חוץ ממליח הישן וקולייס האיספנין ואי עירוי ככלי ראשון אמאי מדיחין וי"ל התם בכלי שני איירי ואפי' הכי מדיחין אין שורין לא משום דמיחזי כמבשל ולא דמי לתבלין דשרי בפרק כירה (שם מב:) ליתן לתוך הקערה או לתוך התמחוי דעשויין למתק את הקדירה ולא מיחזי כמבשל אי נמי לרבותא נקט מדיחין דאפי' הדחה אסור במליח ישן וקולייס האיספנין: *ואם טש כל הפת כולה אסורה · וא"ת מאי שנא מהא דאמרינן בפ' כל הבשר (חולין קיא:) דגים שעלו בקערה מותר לאוכלם בכותח דנותן טעם בר נותן טעם מותר ובשם רש"י פירש ה"ר יהודה חתנו דדוקא עלו שרו ז] הא נתבשלו אסור ובא מעשה לפניו בביצים שנתבשלו בקדירה שבשלו בה חלב ואסר לעשות ח] מולייתא על גבי בשר ואין להביא ראיה לדבריו מקדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואם בישל בנותן טעם (לקמן ע"ב) דהתם לאו נותן טעם בר נותן טעם הוא שהטעם שני באיסור אבל כאן הטעם שני בהיתר וקודם שיבא לידי איסור נתבטל הטעם בדגים לפי שהוא שני אבל יש לדקדק מלגון שחתכו בסכין של בשר דאסור לאוכלו בכותח (חולין דף קיא:) דאגב חורפיה בלע טפי וחשיב כחד טעמא ולא גרע נתבשל מלגון מיהו לפי לשון אחר שפירש שם בקונטרס ט] היינו טעמא שיש חילוק בין קערה לסכין דסתם קערה מקנחין אותה משומן הקרוש עליה משום מיאוס אבל סכין י] טעמא שהשומן קרוש עליו ואינו ניכר יא] *כשחותך הוי כלגון טעם הבא מן הממש ולפי זה אין ראיה מלגון שחתכו בסכין והך דתנור שטשו באליה נמי מפרש ר"ת דלאי אפשר לו לתנור להתקנח יפה ונדבק בו השמנונית והוי בעין עד שיוסק ומיהו יש לדקדק דאפי' נתבשלו שרי מהא דאמר לקמן (דף צז:) דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומותר לבשל האידנא שלמים בקדירה שבישל בה שלמים אתמול ולא אמרינן דקממעט באכילת שלמים דהאידנא דטעם שני הוא ונתבטל קודם שיבוא לידי איסור *ואפי' יב] למ"ד דשאני התם שהוא טעם שלישי שיש מים בקדירה שמבשלים בה שלמים מטעם זה נמי יהו מותרין הביצים שנתבשלו בקדירה החולבת לעשות מהם מולייתא בבשר שבתוך המים נתבשלו ועוד דגבי שפוד ואסכלא מייתי בסוף ע"ז (דף עו:) ההיא דכל יום ויום נעשה גיעול לחבירו ומיהו על כרחין אין זו ראיה דלענין חטאת אין שייך לומר כן דבסוף ע"ז (שם) קשרי לבשל חטאת והדר שלמים והרי ממעט באכילתן דמיתסרי לזרים לנשים ולעבדים *ואין נאכלין אלא ליום ולילה גם מיפסלי ביוצא כחטאת ואין שייך כאן להתיר מכח נותן טעם בר נותן טעם כי אם היכא שיש שני נותני טעם של היתר אבל האחד של איסור לא דהוי כמו קדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב תרומה לא יבשל בה חולין ועל כרחין יש לומר שם משום דמין במינו דאורייתא ברובא בטל ובכלי המקדש ברגל אוקמיה אדאורייתא ואע"ג דאסרי לקמן (דף צז:) רקיק שנגע ברקיק וחתיכה בחתיכה גבי כלים אקילו רבנן טפי ותימה אי נתבשלו נמי מותר אמאי אמרו רבנן מזמן אכילה של ראשון טעון מריקה ושטיפה לגבי שלמים דאתמול ושלמים דהאידנא דשניהם היתר דאין סברא לומר גזירת הכתוב היא בדבר שמותר גמור בחולין אפי' מדרבנן · ברו"ך :

אלא קדירות של מקדש אמאי ישברו · תימה מאי קשיא ליה הא טעמא דשבירה לאו משום בליעה היא אלא גזירת הכתוב אי סבירא ליה דתלאו בחויר תנור טעון שבירה אע"ג דליכא אלא בישול בלא בלוע ור"ת היה אומר דכשהוסקו נעשו ככלים חדשים תדע דאמרינן בסוף הש"ס (פסחים ל: ע"ז לג:) התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם ואמאי הרי יוצא מידי דופיו ע"י החזרת כבשן אלא ודאי כשהוסקו נעשו ככלים חדשים וחשיבי כלים אחרים דפנים חדשות באו לכאן ג] ואע"ג [דלגבי] טומאה כלי חרס טעון שבירה ואמרינן (כלים פ"ה מ"ז) תנור חולקו לשלשה כדכתיב תנור וכירים יותץ ולא אמרינן אמאי יותץ והלא כשמסיקו לאפות בו זו היא טהרתו דחשיב ככלי אחר וכן תנור שהסיקו בקליפי ערלה דאמרינן (פסחים דף כו:) חדש יותץ אמאי לא דמי כלי חרס לתנור דכיון דתנור תשמישו ע"י היסק לא חשיב פנים חדשות ושמא אף בתנור אם היה מסיקו בפנים ובחוץ כעין תחילת עשייתו כשהיוצר עושהו נותנו בכבשן אפשר שזה היה מועיל מיהו קשה מהא דאמרי' בסוטה פרק היה מביא (דף טו:) גבי פיילי של חרס חדשה (וגבי כלי חרס של מצורע) אמר רבא לא שנו אלא שלא נתאכמו אבל נתאכמו פסולין מ"ט דומיא דמים מה מים שלא נשתנו אף כלי שלא נשתנה בעי רבא נתאכמו והחזירן לכבשן ונתלבנו מהו מי אמרינן כיון דאידחו אידחו או דלמא כיון דהדור הדור ולא פשיט מינה מידי ומאי תיבעי ליה הא אמרינן פנים חדשות באו לכאן וככלי יד] חרס [חדש] דמי ושפיר הוי האי כלי דומיא דמים שלא נשתנו ועוד קשה הא אפי' בחולין קי"ל פסחים (דף ל:) התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו לעולם מנא לן דמהתם ליכא למילף דהתם גזירת הכתוב כדפירש אם תמצא לומר דבישול בלא בלוע טו] טעון שבירה ונראה לפרש דמאחר שהתיר הכתוב כלי נחשת במריקה ושטיפה ובכלי חרס לא התיר ש"מ דטעם משום בליעה הוא דזה יוצא מידי דופיו וזה אינו יוצא מידי דופיו ובישול בלא בלוע טעון שבירה בזה סברא לומר לפי שהחמיר בו הכתוב לחושבו כבלוע ודוקא בהגעלה אינו יוצא מידי דופיו אבל בהחזרת כבשונות יוצא וא"ת למה הצריך הכתוב שבירה דלא שייך למימר על הכתוב דלמא חיים ולא שאין עושין כבשונות בירושלים ויש לומר חידוש הוא שהתירו הכתוב בשבירה דהוה אמינא דלא מהגיא שבירה כיון דעדיין טעם חטאת בחרס דצריך שיהא הטעם בטל מן העולם כמו בכלי נחשת שעשו בו מריקה ושטיפה אבל הא פשיטא דכ"ש החזרת כבשונות דמהגיא טפי טז] *ולא כספרים דגרסי הכא קדירות של מקדש אמאי אמר רחמנא ישברו ליהדרו לכבשונות דמשמע דפריך אקרא מדקאמר אמאי אמר רחמנא :

הכי גרסינן כיון דאיכא שתי הלחם ולחם הפנים דאפייתן בתנור וקדושתן בתנור · תימה דשבק מנחת מאפה דכתיב בה תנור בהדיא (ויקרא ב) וכי תימא משום דר"ש לא בעי הקדש בתנור כדדריש בסוף כל המנחות באות מצה (מנחות סג.) מדכתיב תנור תנור ב' פעמים אלא שיהא הקדישן לשם תנור א"כ שתי הלחם ולחם הפנים נמי ר"ש לא מפליג כדמוכח התם ודייק לה מדתנן בפרק שתי הלחם (שם נה:) ר"ש אומר לעולם הוי רגיל לומר שתי הלחם ולחם הפנים כשרות בעזרה וכשרות אבי פאגי ויש לומר דלא נקט מנחת מאפה משום דהיא גופה לא ידעינן לרבנן דר"ש אלא משתי הלחם *ולחם יז] הפנימית שהן גמרא כדאמר בריש שתי הלחם (שם נו:) דרבי יהודה ור"ש בגמרא פליגי :

בישל

נא א מיי' פ"ז מהל' בית הבחירה הלכה יד :

נב ב מיי' פ"א מהל' בית הבחירה הלכה יח : נושא

• אין עושין קדירות של הקדש אחרים משום שאין עושין כבשונות בירושלים

• אין עושין תנור של הקדש מפני ש... כלי שרת וגבי קדושת שתי הלחם ולחם הפנים

שיטה מקובצת

א] אמר ליה אביי : ב] דתני רב שמעיה : ג] תיבת לו נמחק : ד] ומלאין איסורין מכל : ה] נטף (פסחים דף עה): ו] לקערות שניתנו בתוך : ז] שרו אבל נתבשלו ותיבת הא ל"ש : ח] לעשות מהם מולייתא של בשר ותיבות על גבי נמחק: ט] בקונט' דהיינו : י] סכין טעמים שהשומן תיבת טעמא נמחק : יא] ניכר וכשחותך הוי בצנון טעם : יב] ואפילו נאמר דשאני תיבות למ"ד ל"ש ונמחק : יג] לכאן ולענין טומאת תיבות ואע"ג נמחק: יד] וככלי אחר דמי תיבת חרס נמחק ותיבת חדש ל"ש: טו] בלוע דטעון שבירה: טז] טפי דלספרים דגרסי הכא תיבות ולא כספרים ל"ש : יז] ולחם הפנים שהן :

[ובפרש"י ותוס' ליתא לכך שפי סיכות ועיין שלהתום פ' מכות סימן קלו] *[חגיגה כו. ב"ק פב:]

* כבשון נחשב כהסיקו מבפנים ומבחוץ עי' תוס' ד"ה אלא שורה שביעית

נ"ל רב שמעיה

יומא כא.

[לעיל לג:]

שייך לעיל

נ"ל וכשחותך הוי כלגון טעם כו' נ"ק

נ"א ואין לומר דשאני התם כו' נ"ק

נ"ל ואין נאכלין אלא לזכרי כהונה גם מיפסלי כו'

נ"א ויש ספרים דגרסי הכי כו' נ"ק

[נ"ל ולחם הפנים]